

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING PER VAK

havo-4

2024 - 2025

Inhoudsopgave

Vak:	Pagina:
Godsdienst en levensbeschouwing	4
Frans	5
Maatschappijleer	6
CKV	7
Lichamelijke Opvoeding	8
Geschiedenis	12
Aardrijkskunde	13
Bedrijfseconomie	14
Rekenen	15
Wiskunde A	16
Wiskunde D	17
Biologie	18
Kunst (algemeen)	19
Kunst Beeldende Vormgeving	20
O&O	21
BSM	22
Profielwerkstuk	23

Herkansingen

1. Voor M3/H4/V45 zijn er twee herkansingsmomenten. 31 januari mogen zij één herkansing maken en 4 juni mogen zij ook één herkansing maken.
2. De herkansingen worden centraal afgenomen op een van tevoren vastgesteld moment. Een herkansing vindt alleen plaats na schriftelijke aanmelding door de leerling vóór een nader te bepalen tijdstip.
3. Bij een toets die herkanst is, telt het hoogste cijfer mee voor alle cijferberekeningen. Het laagste cijfer vervalt.
4. Alleen toetsen waarvan in het jaarprogramma is aangegeven dat ze herkansbaar zijn kunnen worden herkanst. De vakken zorgen ervoor dat minimaal een derde van de schriftelijke toetsen herkansbaar is.
5. Elke toets mag slechts één keer herkanst worden.
6. De laatste toetsweek is niet herkansbaar.
7. Een leerling die vóór de herkansing een door hem/haar gemiste toets niet heeft ingehaald, verspeelt daarmee zijn/haar recht op herkansing voor die toets.
8. In principe kan een herkansing niet worden ingehaald. In geval van het missen van een herkansing wegens ziekte, ingrijpende familiegebeurtenissen of andere zeer bijzondere omstandigheden, kan deze alleen worden ingehaald op de dag na de laatste toetsweek. Van dit recht kan men alleen gebruik maken als er binnen vijf schooldagen na de datum van de gemiste herkansing een aanvraag hiertoe wordt ingediend bij de examencommissie. Dit verzoek dient vergezeld te gaan van een duidelijke schriftelijke verklaring van de bijzondere omstandigheid, ondertekend door de ouder(s)/ verzorger(s). Van dit recht kan men slechts éénmaal per schooljaar gebruik maken.

Rekenen

Voor leerlingen die examen doen op havo en mavo niveau en die geen examen wiskunde afleggen is het verplicht een schoolexamen rekenen te doen. Het eindcijfer van dit schoolexamen wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst van het diploma en telt niet mee in de zak-/slaagregeling. Alle andere regelingen die gelden voor (school)examens, gelden wel voor dit schoolexamen rekenen.

Vak: godsdienst / levensbeschouwing

Klas: havo 4

moment inleverdatum	toets	leerstofomschrijving	dom ein	Tijd slu	kolo m nr.	cijfer		Her- kans- baar	wegin g	cijfer
						VT	SET			
TW2	SETH4.1	Schriftelijke toets. Uit lesboek Wegen van Verlossing (Hindoeïsme en Boeddhisme) H1 t/m H4 Lesmateriaal (aantekeningen, beeldmateriaal e.d.)	1 + 3	80 min.				ja	1	
wk 9	HD1	Praktische opdracht Principes (Ethiek) PO dag	1 + 3	8 uur				nee	NB	
TW3	SETH4.2	Schriftelijke toets. Uit het lesboek: Perspectief. Gd/Levensbeschouwing voor de 2 ^e fase. H13 Je lijf, je leven H14 Relaties Lesmateriaal (aantekeningen, beeldmateriaal e.d.)	2	80 min.				ja	1	
TW4	SETH4.3	Schriftelijke toets. Uit het lesboek: Perspectief. Godsdienst/Levensbeschouwing voor de 2 ^e fase. H16 + H17 Lesmateriaal (aantekeningen, beeldmateriaal e.d.)	1 + 3	80 min.				nee	1	

Het vak Godsdienst / Levensbeschouwing is ingedeeld in drie domeinen:

Domein 1: Eigenheid en diversiteit (O.a. verkennen van de eigen identiteit en die van anderen; voor welke (levensbeschouwelijke) waarden sta ik en hoe maak ik die waar?)

Domein 2: Cultuur en geschiedenis (O.a. (De ontstaans-)geschiedenis van wereldreligies en de culturele context en vermenging van diverse religies.)

Domein 3: Samenleving en burgerschap (is er mede op gericht dat leerlingen kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten.)

Vak: Frans
Klas: havo 4

moment inlever- datum	toets	leerstofomschrijving	domein sub-domein	tijd/ slu	Cijfer		her kans baar	weging	cijfer
					VT	SET			
wk 6	HD1 (SET)	Leesboekje 1	E1: Literatuur (eindterm:7)	200 min			ja	NB	
wk 20	HD2 (SET)	Leesboekje 2	E1: Literatuur (eindterm:7)	200 min			Ja	NB	

Vak: maatschappijleer

Klas: havo 4

moment inleverdatum	toets	leerstofomschrijving	domein	tijd slu	kolom nr.	cijfer		herkansbaar	weging	cijfer
						VT	SET			
		Alle onderdelen zijn schriftelijke toetsen tenzij anders aangegeven.								
TW1	SETH 4.1	Lesboek: Wat is maatschappijleer Verzorgingsstaat Lesboek: Hoofdstuk wat is maatschappijleer en rVerzorgingsstaat	Domein A/E	50				ja	1	
TW2	SETH 4.2	Lesboek: Parlementaire Democratie Lesboek: Parlementaire democratie	Domein A/C	50				nee	1	
TW3	SETH 4.3	Lesboek: Pluriforme Samenleving Lesboek: Hoofdstuk Pluriforme samenleving Werkboek: bijbehorende pagina's	Domein A/D	50				ja	1	
wk 24	HD	Documentaire/ debat						nee	NB	
TW4	SETH 4.4	Lesboek: Rechtsstaat Lesboek: Hoofdstuk Rechtsstaat	Domein A/E	50				nee	1	

Vak: CKV
Klas: havo 4

moment inlever- datum	toets	leerstofomschrijving	domein	tijd slu	kolom nr.	cijfer		herkans- baar	weging	cijfer
						VT	SET			
Wk 45	SET H4.1	Cultureel Zelfportret	A 1-2	100				ja	1	
Wk 51	SET H4.2	Reflectieverslag Cabaret	B 3-4	100				nee	1	
Wk 09	SET H4.3	PO Onderzoek	C 5-8	300				nee	1	
Wk 14	SET H4.4	Reflectieverslag Rijksmuseum	B 3-4	100				nee	1	
Wk 24	SET H4.5	Reflectieverslag Standbeelden	B 3-4	100				nee	1	

Vak: lichamelijke opvoeding

Klas: havo 4

Periode	Toets Moment Weeknum- mer	LEERSTOFOMSCHRIJVING	Soort toets/ in lesuur	Weging	Cijfer
		Aanvang onderwijsperiode 1 Uitleg nieuwe cursusjaar			
P1	36 tm 43	Veldactiviteiten: (Keuze uit:) atletiek, w.o. lopen, springen, werpen. Spel: softbal, voetbal, hockey.(evt. frisbee/flagfootball) Bij slecht weer: zaalactiviteiten	praktijk	Alle onderdelen even zwaar (1x)	Per periode +- 3 cijfers uit het verplichte programma De domeinen worden beoordeeld d.m.v. de kleuren groen, blauw, rood en zwart volgens het beoordelingskader Er wordt iedere periode 1 beoordeling gegeven op de werkhouding d.m.v O,V,G of U
		Herstvakantie			
P1	45 t/m 48	Start zaalperiode: zaalactiviteiten.(keuze uit) Turnen: zwaaien, springen, steunen, duikelen Spel: basketbal, badminton, voetbal Klimmen Bommen acro-gym judo evt trefbalspelen trendsporten			
P2	49 & 50	Vervolg Zaalactiviteiten zie p1			

P2	51	Kerstvolleybaltoernooi	praktijk	Alle onderdelen even zwaar (1x)	Per periode +- 3 cijfers uit het verplichte programma De domeinen worden beoordeeld d.m.v. de kleuren groen, blauw, rood en zwart volgens het beoordelingskader Er wordt iedere periode 1 cijfer gegeven op de werkhouding d.m.v. O,V,G of U
		Kerstavakantie			
P2	2 t/m 10	Vervolg zaalperiode. (keuze uit) Turnen: zwaaien, springen, steunen en duikelen. Spel: basketbal/ volleybal, badminton, voetbal, zaalhockey. Klimmen bommen acro-gym judo circusvormen Evt. trefbalspelen Trendsporten			
		voorjaarsvakantie			
P3	10 t/m 17	Zaalactiviteiten zie P2	praktijk		
		meivakantie			

P3	19 tm 27	Veldactiviteiten: (Keuze uit) Atletiek: w.o. lopen, springen, werpen. Spel: softbal, voetbal, hockey(evt frisbee, flagfootball e.d.) Bij slecht weer: zaalactiviteiten of theorielessen (lokaal)	Praktijk praktijk	Alle onderdelen even zwaar (1x)	Per periode +- 3 cijfers uit het verplichte programma De domeinen worden beoordeeld d.m.v. de kleuren groen, blauw, rood en zwart volgens het beoordelingskader Er wordt iedere periode 1 cijfer gegeven op de werkhouding d.m.v. O,V,G of U
		Zomervakantie			

Opmerking: de docent neemt contact op met de teamleider indien het vak niet volgens planning verloopt.

De leerling volgt alle aangeboden onderdelen en krijgt hierop feedback van de docent d.m.v. een kleurenbeoordeling en feedback t.a.v. de attitude. Wanneer een leerling met een geldige reden niet kan deelnemen aan een onderdeel mag er worden afgeweken van het bovenstaande.

Vak: geschiedenis

Klas: havo 4

moment inlever- datum	toets	leerstofomschrijving	domein	tijd slu	kolom nr.	cijfer		herkans- baar	weging	cijfer
						VT	SET			
TW2	SETH4.1	- H5: Tijd van ontdekkers en hervormers - H6: Tijd van regenten en vorsten	A/B/C	50 Min				ja	3	
wk 11 di 11 maart	SETH4.2	Praktische Opdracht Geschiedenis (Onderwerpen gericht op de historische contexten: Britse Wereldrijk, Duitsland, Nederland)	A/B/E	8 slu				nee	2	
TW3	SETH4.3	- H 7: Tijd van pruiken en revoluties 1700-1800 - H8: Tijd van burgers en stoommachines 1800-1900	A/B/C	50 min				ja	3	
TW4	SETH4.4	- H 9: Tijd van Wereldoorlogen 1900-1950 - H 10: Tijd van Televisie en computers 1950-heden - Thema:	A/B/C/D /E	80 min				nee	3	

Vak: aardrijkskunde
Klas: havo 4

moment inlever- datum	toets	leerstofomschrijving	domein	tijd slu	kolom nr.	cijfer		herkans- baar	weging	cijfer
						VT	SET			
wk 14	SETH4.1	Activerende lessen Hoofdstuk 2.7 -2.9 Hoofdstuk 3.8-3.10 Praktische opdracht	A/B/C	8 slu				nee	1	
wk 24	SETH4.2	De opbouw van een Nederlandse stad Hoofdstuk 4 Praktische opdracht	A/E	8 slu				nee	1	

Vak: Bedrijfseconomie
Klas: havo 4

moment inlever- datum	toets	leerstofomschrijving	domein	tijd slu	kolom nr.	cijfer		herkans- baar	weging	cijfer
						VT	SET			
TW4	SETH4.1	H6, H20, H21 tm H24, H3, H17, H18 (Interest, Investering, Marketing, Vermogen en balans)	A, D, E	80				nee	3	
Na TW3	HD	Handelingsdelen Organisatie en Marketing tijdens de lessen	C, E					nvt	NB	

Vak: Rekenen

Klas: Havo 4

moment inleverdatum	toets	leerstofomschrijving	eind term	tijd	kolom nr.	cijfer	herkansbaar	weging	cijfer
week						SET			
wk 45/46	SETH4.1	Toets over Domein Getallen Hoofdstuk 1 4 8	Rekenen 3F	50 min			ja	1	
wk 48/49	SETH4.2	Toets over Domein Verhoudingen Hoofdstuk 2 5 9 12	Rekenen 3F	50 min			ja	1	
wk 3/4	SETH4.3	Toets over Domein Meten en Meetkunde Hoofdstuk 3 6 10 13	Rekenen 3F	50 min			ja	1	
wk 7/9	SETH4.4	Toets over Domein Verbanden Hoofdstuk 7 11 14	Rekenen 3F	50 min			ja	1	
wk 13	SETH4.5	HERKANSING Toets over een domein	Rekenen 3F	50 min			nee	1	

1. De leerlingen werken met de methode Smartrekenen.
2. De leerlingen ontvangen 2 lessen van 50 minuten per week. Start in week 40.
3. Het eindcijfer voor rekenen wordt bepaald door het gemiddelde te nemen van de 4 Domeintoetsen.
4. De leerlingen kunnen voor elk van de vier Domeintoetsen een vrijstelling krijgen door de Diagnostische Toetsen over de betreffende hoofdstukken met "goed" af te sluiten. Dit is het geval wanneer er 8 van de 10 vragen juist zijn beantwoord. Ook wanneer er één Diagnostische Toets per domein niet met "goed" is afgesloten wordt de vrijstelling gegeven. Voorwaarde is dat de leerlingen de Diagnostische Toetsen op school **onder toezicht** maken. Per domein mag een leerling één Diagnostische Toets herkansen.
5. Wanneer een leerling de route zoals bij punt 4 wordt beschreven kiest wordt het cijfer over dit domein als volgt vastgesteld: alle D-toetsen goed: een 8,0; bij één D-toets niet goed: een 6,0.

Vak: wiskunde A
Klas: havo 4

moment inlever- datum	toets	leerstofomschrijving	domein	tijd /slu	kolom nr.	cijfer		herkans- baar	weging	cijfer
						VT	SET			
		Alle onderdelen zijn schriftelijke toetsen, tenzij anders aangegeven								
TW2	SETH4.1	HAVO A deel 1 H4: Handig tellen	A, B3	50				ja	3	
wk 9	SETH4.2	Groepsopdracht HAVO A deel 2 H8: Statistiek met de computer	A, E5	8 slu				nee	3	
wk 17	SETH4.3	HAVO A deel 2 H5: Veranderingen	A, C1, C2, D	50				ja	2	

De SET cijfers uit havo 4 vormen 25% van het cijfer in havo 5.

Vak: wiskunde D

Klas: havo 4

moment inleverdatum	toets	leerstofomschrijving	domein	tijd slu	kolom nr.	cijfer		herkansbaar	weging	cijfer
						VT	SET			
		Alle onderdelen zijn schriftelijke toetsen.								
TW1	SETH4.1	HAVO D deel 1 H1: Combinatoriek	A, B1, B2	50				ja	1	
TW2	SETH4.2	HAVO D deel 2 H6: Vectormeetkunde	A, C4	100				ja	1	
TW3	SETH4.3	HAVO D deel 2 H3: Kansrekening H5: Kansverdelingen	A, B1, B3, B4	100				ja	1	
wk 17	SETH4.4	H7: Normale verdeling	A, B1, B3, B4	50				ja	1	
TW4	SETH4.5	HAVO D deel 1 H2: Oppervlakte en inhoud H4: Aanzichten en doorsneden	A, C1, C2, C3	100				nee	1	

De SET cijfers van havo 4 vormen 40% van het cijfer van havo 5.

Vak: biologie
Klas: havo 4

moment inleverdatum	toets	leerstofomschrijving	domein	tijd slu	kolom nr.	cijfer		herkansbaar	weging	Bijzonderheden
						VT	SET			
TW 1	SETH4.1	Gedrag & hersenen	A, O7	50 min				nee	3	
TW 2	SET4.2	Seksualiteit & voortplanting Cellen I (vorm (BOUW))	A, M2, O2, O8, M5, M6, O9	50 min				ja	4	
TW 3	SET4.3	Cellen II (functie (DNA)) Afweer, Onderzoek doen	A, M1, M3, M4 en O3, O6	80 min				ja	4	

Vak: kunst algemeen
Klas: havo 4

moment inlever- datum	toets	leerstofomschrijving	domein	tijd slu	kolom nr.	cijfer		herkans- baar	weging	cijfer
						VT	SET			
TW2	SETH4.1	Cultuur van het Moderne H8	A,B,C5	80 min				ja	1	
TW4	SETH4.2	Massacultuur H9 (totaal)	A,B,C6	100 min				nee	1	

Berekening cijfer: Eindcijfer overgang H4-H5 berekenen volgens de weegfactoren. Dit cijfer middelen met het eindcijfer van Kunst Algemeen waarbij het cijfer voor Kunst BV of -MU meetelt voor 60% en het cijfer voor Kunst Algemeen voor 40%.

Vak: kunst beeldende vormgeving

Klas: havo 4

moment inleverdatum	toets	leerstofomschrijving	domein	tijd slu	kolom nr.	cijfer		herkansbaar	weging	cijfer
						VT	SET			
TW1	SETH4.1	Beeldende Begrippen 1	A1	50 min				ja	3	
wk 46	SETH4.2	Thema 1	A3,B	In les					2	
wk 5	SETH4.3	Thema 2	A3,B	In les					2	
wk 15	SETH4.4	Thema 3	A3,B	In les					2	
wk 25	SETH4.5	Thema 4	A3,B	In les					2	

Berekening cijfer: Eindcijfer overgang H4-H5 berekenen volgens de weegfactoren. Dit cijfer middelen met het eindcijfer van Kunst Algemeen waarbij het cijfer voor Kunst BV meetelt voor 60% en het cijfer voor Kunst Algemeen voor 40%.

In de beginfase van een praktijkopdracht maakt de leerling een schetsen en/of experimenten in een dummy of op los papier. Deze schetsen en/of experimenten maken samen met het eindresultaat onderdeel uit van de beoordeling van de praktijkopdracht.

Een werkstuk dient uiterlijk op het centraal aangegeven inlevermoment ingeleverd te worden. Een werkstuk kan alleen later worden ingeleverd als de leerling wegens ziekte één of meerdere lessen heeft gemist. Is dit het geval dan kan er op initiatief van de leerling, via mail of mondeling en voorafgaand aan het inlevermoment, een later inlevermoment worden afgesproken. Op een werkstuk dat zonder geldige reden later wordt ingeleverd worden punten in mindering gebracht.

Vak: O&O

Klas: havo 4

moment inleverdatum	toets	leerstofomschrijving	domein	tijd slu	kolom nr.	cijfer	herkansbaar	weging	cijfer
						SET			
wk 45	SETH4.1	Ontwerp- of onderzoeksopdracht Product- en procesbeoordeling	A/B/C/D	40			nee	1	
wk 3	SETH4.2	Ontwerp- of onderzoeksopdracht Product- en procesbeoordeling	A/B/C/D	40			nee	1	
wk 15	SETH4.3	Keuzeproject Product- en procesbeoordeling Checkpoint 2	A/B/C/D	40			nee	1	
wk 25	SETH4.4	Keuzeproject Product- en procesbeoordeling Checkpoint 4	A/B/C/D	40			nee	1	

De product en procesbeoordelingen, de zogenaamde checkpoints vinden plaats tijdens een project O&O. Ontwerp- en onderzoeksopdrachten krijgen invulling gedurende het schooljaar afhankelijk van het bedrijf/de opdrachtgever. I.v.m. inplannen van de productbeoordeling door opdrachtgevers, kan er afgeweken worden van de week waarin wordt beoordeeld. Checkpoint 1 en 3 van het Keuzeproject zijn formatief.

Vak: BSM

Klas: havo 4

moment inleverdatum	toets	leerstofomschrijving	domein	tijd slu	kolom nr.	cijfer		herkansbaar	weging	cijfer
						VT	SET			
									16	
TW1	SETH4.1	Toets 1 boek 1.1 / 1.5 / 1.8	D1	80 min				Ja	2	
wk 37-38	HD1	<i>Sportautobiografie</i>	E1	5				Ja	NB	
wk 38-41	SETH4.2	Doelspel, <i>flagfootball</i> o.v.b.	A1, B1, C1	6				Nee	1	
wk 39	HD 2	Keuzeactiviteit, <i>survival clinic</i>	A1, B6	10				Ja	NB	
wk 45-2	SETH4.3	Lesgeven H4, <i>lesgeven aan eigen groep</i>	A1, C1, C2	3				Nee	1	
wk 45-49	SETH4.4	Organiseren 1: <i>scheidsr. opdracht</i>	A1, C2	7				Nee	1	
wk 45-17	HD3	Ervaringsopdracht	C2, C3, E1	6				Ja	NB	
wk 2-6	SETH4.5	Atletiek springen, <i>polsstokhoogspr. o.v.b.</i>	A1, B4	10				Nee	1	
wk 6-11	SETH4.6	Turnen 1, <i>freerunning o.v.b.</i>	A1, B2, C1	10				Ja	1	
TW 3	SETH4.7	Toets 2 EHBSO boek 1.4 (incl praktijkexamen in week 11)	A1, C1, D1, D3	80 min				Ja	2	
wk 3-17	SETH4.8	Lesgeven H4, <i>lesgeven aan ob klas</i>	A1, C1, C2	3				Nee	2	
wk 13-20	SETH4.9	Bewegen op muziek	A1, B3, C1	10				Ja	1	
wk 14-21	SETH4.10	Atletiek lopen	A1, B4, C1	10				Nee	1	
wk 14-22	SETH4.11	Trainingsprogramma	D2	10				Nee	1	
wk 22-24	SETH4.12	Terugslagspel padel	A1, B1, C1	8				Nee	1	
wk 46-23	SETH4.13	Organiseren 1: <i>naschools sportaanbod</i>	C3, E3	15				Nee	1	

Het SE-cijfer dat in H4 wordt behaald gaat mee naar H5 en bepaalt voor **16/27** het SE-eindcijfer in H5.

Dit SE-eindcijfer in H5 is tevens het eindcijfer voor BSM, omdat BSM geen CSE heeft.

Handelingsdelen moeten per definitie 'voldaan' zijn, omdat zonder afgesloten handelingsdeel er geen eindcijfer voor het schoolexamen kan worden vastgesteld.

PWS: Profielwerkstuk havo 4/5

Het profielwerkstuk (PWS) is een vakoverstijgende eindexamenopdracht. Om beter voorbereid aan het profielwerkstuk te beginnen, starten de leerlingen al in het voorexamenjaar met het traject. In dit voorexamenjaar ligt de nadruk op oriënteren op vervolgopleidingen en toekomstige werkvelden. In het examenjaar wordt het daadwerkelijke profielwerkstuk gemaakt.

In havo 4 staat een aantal verplichte activiteiten voor de leerlingen op het programma, zoals het bezoeken van de studiemarkt, het bezoeken van open dagen en meeloopdagen op HBO's/MBO's en het maken van opdrachten. Al deze activiteiten moeten met een voldoende resultaat worden afgerond.